

DOSYA RÖPORTAJ

TRT**akademi**

ISSN 2149-9446 | Cilt 04 | Sayı 08 | Temmuz 2019 | Spor Yayıncılığı

Tansu Polatkan

Spor Programlarında Hakem,
Taraftarların Önüne Atılıyor

DOSYA
RÖPORTAJ

TRTakademi: *Türkiye'deki televizyonlarda yayımlanan spor programlarının temel sorunları nelerdir? Dünyada ve Türkiye'deki spor programları arasında ne gibi farklar var?*

Tansu Polatkan: Özel televizyonların, seyircilerin hayatına girmesiyle yeni bir televizyon terimi de kulaklarda yer etti: Reyting. Hangi televizyonun veya programın daha çok seyredilme ölçüsü, kanallar arasında bir yarış ortaya çıkardı. Diziler, haberler, müzik ve benzeri programlar. Spor programları da bu yarışın içinde olmak için çeşitli arayış ve yayınlarla sporseverlerin karşısına çıktı.

Sorun, daha çok seyredilebilmek için ne yapmalıydı? Görüntü alabilen kanallarda kurallar, teknik yorumlar yapılırken hakemler, teknik adamlarla ilgili görüşler dikkat çekiciydi. Ancak şu dikkatten kaçmıyordu. Farklı kanallarda, özellikle bir futbol maçındaki kuralla ilgili yorumlar. Yani kişilerin görüşüne göre şekillenen kurallar. Örnek, birinin penaltı dediğine başka bir yorumcu penaltı değil diyerek kavram kargaşası yaratıyor, seyirci hangisinin doğru hangisinin yanlış olduğunu çözmekte zorlanıyor. Oysa maç bitmiş, skor belli. Hakem, saniyede verdiği karardan sonra, dakikalarca ileri geri alınan görüntülerle taraftarların önüne atılıyor.

Reyting kaygısı bazı kanallarda yorumcular arasındaki tartışmalarla hız kazanıyor. Ortaya atılan bir olay veya isimlerle ilgili farklı görüşler, iddialar, yaratılan suni bir gerginlik, seslerin yükselmesiyle şekilleniyor. Belki de kendi seyircilerini fazlasıyla memnun eden böyle bir program, spor programı olmaktan çıkıyor. Dünyadaki spor programlarının birçoğu, ülkenin en çok sevilen, seyircisinin en çok ilgi alanına giren spor dallarının görüntüleri ve bir dönem o spor dalında çok popüler olmuş sporcuların yorumculuğuyla gerçekleşiyor. Ülkemizde de bazı kanallarda olduğu gibi ünlü eski sporcular ve hakemlerin yorumcu olarak karşımıza çıktığına tanık oluyoruz.

TRTakademi: *Spor yayıncılığındaki futbolun hâkimiyetine sebep olan etkenler sizce nelerdir? Ekonomik nedenler dışarıda tutularak spor endüstrisinin futbol endüstrisi olarak gelişmesini sağlayan faktörler hakkında neler söylenebilir?*

Tansu Polatkan: Futbol şüphesiz birkaç ülke dışında bir numaralı spor. Başlangıçta iki taşla kurulan kaleler arasında oynanmasıyla başlayan futbolun cazibesine kapılan insanları bir araya getirmek için statlar yapılmış. Günümüzün popüler sporlarından basketbolu, voleybolu belki biraz da tenisi yüz bin kişinin izleyebileceği bir ortam yapılmamış. Dolayısıyla dolu statlar, büyük maçlar ve futbol organizasyonlarını milyonların televizyonlarında izlemesi, kısaca arz talep meselesi dersek spor yayıncılığında futbolun hâkimiyeti tartışılmaz. Büyük statlar, yıldızların transferi, spor malzemesi üreticileri, sponsorlar, menajerler,

reklam gelirleri ve futbol takımında olması gereken yardımcı unsurlarla futbol her geçen gün büyük bir endüstri. Bu endüstri, UEFA gibi Avrupa futbolunu yöneten kuruluşun ortaya koyduğu finansal fair play (FFP) kurallarıyla 2012-2013 sezonunda kontrol edilmeye başlandı. Kulüplerin gelir gider dengelerini, mali disiplin altına almak amaçlandı. Futbol endüstrisinin gelişmesini sağlayan unsurlar, stat gelirleri, sponsorlar, reklam, yayın gelirleri ve UEFA tarafından kulüplere ödenen paralar.

TRTakademi: *Türkiye'deki spor yayıncılığının temel sorunları nelerdir? Özel kanallar ve TRT yayıncılığı açısından farklılıklar nelerdir?*

Tansu Polatkan: Türkiye'de spor yayıncılığının temel bir sorunu olduğunu sanmıyorum. Özel televizyonlardaki spor programlarında sunucular, yorumcular görüşlerini, fikirlerini çok rahat dile getirirken TRT yayınlarında ilkeler ön planda. Bu arada spor programı ifadesi bugün için çok geçerli değil, çünkü sadece futbolun dolu dolu konuşulduğu programda bir başka spor dalının adı ve görüntüsü çok özel durumlarda geçmiyor.

TRTakademi: *TRT Spor dâhil tüm spor kanallarında izlemek istediğim ama izleyemediğim dediğiniz spor etkinlikleri var mı?*

Tansu Polatkan: Çok sayıda televizyon kanalının olması çeşitli spor dallarındaki yayınları izleme imkânı sağlıyor.

TRTakademi: *Futbolu yayıncılık açısından diğer spor dallarından ayrı mı değerlendirmek gerekir?*

Tansu Polatkan: Futbolu yayıncılık açısından farklı değerlendirmek çok doğal. Gelişen yayın teknolojisiyle çok sayıda kamerayla yayımlanan bir maçta, en küçük ayrıntıyı gözler önüne getiren, her anı tartışılabilen, herkesin farklı bakış açısıyla izlenen ve her dakikasında yeni bir şeylerin olacağı beklenen bir oyun futbol. Dolayısıyla yayıncılık açısından futbol hem yayımlayanlar hem de seyredenler için çok farklı.

TRTakademi: *Yeni nesil 90 dakika maç izlemeyecek şekilde yorumlar yapılıyor. Z kuşağı denilen kuşağın (ki bu kuşağın sabırsızlığı, çabuk sıkılması gibi özellikler düşünüldüğünde) önümüzdeki süreçte bilhassa futbol naklen yayınlarını nasıl etkileyeceğini düşünüyorsunuz?*

Tansu Polatkan: Z kuşağının futbol dışında yaşayabileceği, katılabileceği o kadar çok sosyal etkinlik var ki futbol onlar için ikinci planda kalabilir. Ama futbol tutkusuna hiçbir zaman azalmaz. Bunun futbol naklen yayınlarını olumsuz etkileyeceğini sanmıyorum. Bunu evinde maç seyretme imkânı olmayanların doldurduğu lokalardan gözlemek mümkün.

TRTakademi: *2010-2011 sezonunda yayıncı kuruluşlar zarar etmesin diye play-off sistemi getirildi. Oyun yayıncı kuruluşlarının mı? Oyunun sahibi oyunu yayınlayan mıdır?*

Tansu Polatkan: 2010-2011 sezonunun o günkü şartları Play Off sistemini getirecek nedenlere bağlanabilir. Oyunun sahipleri demek daha doğru olur. Bu, yayıncı kuruluşla yayın haklarını veren kuruluş arasındaki bir anlaşmanın sonucu.

TRTakademi: *Netflix pek izlenme alışkanlığı olmayan spor belgesellerini izlenir kıldı, insanlar birbirlerine "Sunderland belgesini seyrettin mi?" diye sormaya başladı. İnteraktif yayınlarla birlikte spor belgesellerinin özel bir izleyici kitlesi oluştu-racağını düşünüyor musunuz?*

Tansu Polatkan: Belgeseller herkesin ilgisini çekecek yapımlar. Merak insanın doğasındaki çok doğal bir duygu. Belgesellerin insan yaşamına katkısını göz ardı edemeyiz. Yaşanmışlıkları görmek, ders almak, bilgilenme. Spor belgesellerini spora ilgi-si olan herkesin izleyeceğini düşünüyorum. Özel bir seyirci kitlesi şöyle oluşabilir: seyredenlerin birbirlerine önermeleriyle.

TRTakademi: *E-spor güncel bir tartışma konusu. E-spor size göre spor mudur? E-spor yayıncılığı hakkında spor kanallarının yaşadığı tereddütler hakkında ne düşünüyorsunuz?*

Tansu Polatkan: E-spora dünyada ve ülkemizde yatırımlar yapılmakta. Dünya Şampiyonası ismiyle büyük turnuvalar büyük ilgi görmekte. Türkiye’de Spor Genel Müdürlüğü, e-spor oyuncularına lisans vermekte, oyun oynayanlar profesyonel sporcu olarak değerlendirilmekte. Ama spor mu değil mi? Tartışılır. Spor deyince saha, salon, minder, ring aklıma geliyor.